

Innst. O. nr. 25

(2007-2008)

Innstilling til Odelstinget fra justiskomiteen

Ot.prp. nr. 10 (2007-2008)

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i lov om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m. (voldsoffererstatningsloven)

Til Odelstinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

Justisdepartementet legger i proposisjonen frem forslag til endringer i voldsoffererstatningsloven for å styrke ofrenes rettigheter.

Voldsoffererstatningsordningen ble innført i 1976 som en billighetsordning, og den ble lovfestet i 2001 som en rettighetsordning. Evaluering av loven har vist at den fungerer etter intensjonen. Justisdepartementet ønsker likevel å styrke voldsfarenes stilling ytterligere.

Det foreslås en viss liberalisering og klargjøring av hvilke straffbare voldshandlinger som skal omfattes av voldsoffererstatningsordningen, slik at bl.a. flere alvorlige trusselhandlinger, mishandling i nære relasjoner og menneskehandel omfattes. Videre foreslås å utvide pårørendes rett til erstatning. Det presiseres at barn som har opplevd vold mot en nærstående person som er egnet til å skade barnets trygghet og tillit, har rett til voldsoffererstatning.

Samtidig innføres en særskilt foreldelsesregel for barn og unge om at det alltid skal være tilstrekkelig at søknaden fremsettes før skadelidte fyller 21 år.

Kravet om at det må foreligge klar sannsynlighetsovervekt for at skadelidte har vært utsatt for en straffbar voldshandling, forslås opprettholdt. Departementet har imidlertid rettet fokus mot tiltak som kan hjelpe voldsfarene til å få sakene bedre opplyst,

slik at langt flere av sakene kan bli klart sannsynliggjort. Et element i dette er forslaget om at Kontoret for voldsoffererstatning i særlige tilfelle skal kunne bestemme at en part skal få dekket utgifter til innhentning av erklæringer fra lege, tannlege, psykolog og lignende.

Kravet i voldsoffererstatningsloven om at handlingen må være anmeldt til politiet, bidrar bl.a. til at saken blir godt opplyst. Dette kravet foreslås videreført, men med en større mulighet enn i dag til å gjøre unntak i "særlige tilfelle". Kravet om at anmeldelsen må skje "uten unødig opphold", foreslås imidlertid sløyfet. Departementet foreslår dessuten å sløyfe kravet om at anmeldelsen må inneholde en begjæring om straff, og at begjæringen ikke senere er trukket tilbake.

Utgangspunktet er at den enkelte skadevolder skal stå økonomisk til ansvar for sine handlinger, og at voldsoffererstatningsordningen bare kommer inn som en subsidiær løsning. Voldsoffererstatningsmyndighetene skal ta utgangspunkt i det beløpet som måtte være fastsatt av domstolene og skal bare kunne redusere erstatningen dersom det har kommet nye opplysninger etter at domstolen traff sin avgjørelse. Det foreslås imidlertid en presisering i voldsoffererstatningsloven om at det ikke skal lempes eller reduseres i voldsoffererstatningsutbetalingen pga. skadevolders alder, den ansvarliges økonomi mv., slik det er anledning til etter alminnelig erstatningsrett.

Som et tiltak for å få ned saksbehandlingstiden foreslås det at saker som ikke byr på vesentlige tvilsspørsmål, kan avgjøres av Voldsoffererstatningsnemndas leder alene, og at nemnda i slike saker også kan delegere vedtaksmyndighet til nemndas sekretariat.

I kapittel 2 i proposisjonen redegjøres det for bakgrunnen for forslagene.

1.2 Nærmere om endringsforslagene

1.2.1 *Hvilke straffbare handlinger skal omfattes av voldsoffererstatningsloven*

Hovedregelen om hvilke typer straffbare handlinger som omfattes av voldsoffererstatningsordningen, er at handlingen må representere en "forsettlig legemskrenking eller annen straffbar handling som har preg av vold eller tvang".

Bestemmelsens ordlyd har blitt presisert gjennom praksis. Det er imidlertid fremdeles en viss usikkerhet med hensyn til bestemmelsens rekkevidde i enkelte tilfeller. Det kan også reises spørsmål om ikke flere typer straffbare handlinger enn de som omfattes i dag, bør kunne utløse voldsoffererstatning fra staten.

Departementet foreslår at kriteriet i voldsoffererstatningsloven § 1 første ledd første setning, "forsettlig legemskrenking eller annen straffbar handling som har preg av vold eller tvang", endres til "straffbar handling som krenker livet, helsen eller friheten".

Avgjørelsen av hvilke handlinger som bør omfattes av voldsoffererstatningsordningen bør forankres i ordningens rettspolitiske begrunnelse. Lovendringsforslaget er etter departementets oppfatning godt forankret i ordningens formål og begrunnelse.

Departementet vil også peke på at lovendringen vil innebære en autoritativ rettskildemessig forankring av at flere typer straffbare handlinger enn i dag skal kunne åpne for voldsoffererstatning fra staten. Det vil representere et viktig bidrag fra lovgiver til ytterligere styrking av voldsfrenes stilling.

En endring av ordlyden som foreslått vil ikke medføre at straffbare handlinger som i dag omfattes av ordningen, vil falle utenfor.

1.2.2 *Barn som har opplevd vold*

Etter gjeldende rett kan det gis voldsoffererstatning til den som har lidd personskade som følge av en forsettlig legemskrenking eller en annen straffbar handling som har preg av vold eller tvang. Det har inntil nylig ikke vært gitt erstatning til barn som er vitne til vold, med mindre barnet utsettes for eksponering som i seg selv er straffbar.

I høringsnotat foreslo Justisdepartementet å endre vilkårene slik at den som har lidd personskade som følge av en straffbar handling som krenker livet, helsen eller friheten, har rett til voldsoffererstatning. Det ble blant annet vist til at både barn og voksne som har levd i et mishandlingsforhold, ikke sjelden vil utsettes for straffbare handlinger som klart kan utløse voldsoffererstatning.

Justisdepartementet mente at det etter forslaget som først ble sendt på høring, ikke kommer tydelig nok frem at også barn som har vært vitne til vold av og mot nærstående personer, har rett til voldsofferer-

statning. Det at barn er vitne til vold, vil innebære at de også er ofre for vold. De bør derfor omfattes av voldsoffererstatningslovens bestemmelser. Justisdepartementet sendte derfor ut et nytt høringsnotat om dette.

Departementet har merket seg at praksis har utviklet seg, men det har vært for få saker til å kunne si om praksisen går like langt som det forslaget legger opp til. Departementet mener at det uansett vil være hensiktsmessig med en egen bestemmelse for barn som er vitne til vold for å synliggjøre i loven den belastningen de utsettes for og tydeliggjøre deres rettigheter. Etter en nærmere vurdering har departementet kommet til at ordlyden "har vært vitne til vold" ikke er helt heldig fordi ordet vitne har en egen prosessuell betydning. I stedet foreslås formuleringen "har opplevd vold". Departementet er dessuten kommet til å ville utvide virkeområdet noe i forhold til det forslaget som ble sendt på høring. Lovteksten er nå forsøkt utformet slik at det ikke skal være et krav at skadevolderen er en nærstående person.

1.2.3 *Erstatning til etterlatte*

Det følger av voldsoffererstatningsloven at den som har lidd personskade som følge av en forsettlig legemskrenking eller en annen straffbar handling som bærer preg av vold eller tvang, eller dennes etterlatte, har rett til voldsoffererstatning etter reglene i voldsoffererstatningsloven. Videre er det en særbestemmelse i voldsoffererstatningsloven hvor det er angitt hva etterlatte kan få dekket.

I høringsnotatet ble det lansert to alternative måter å utvide etterlattes rett til voldsoffererstatning på, enten ved en opplisting av de berettigede (avdødes ektefelle, samboer, barn eller foreldre, og i særlige tilfelle, søsken), eller ved en henvisning til alminnelig erstatningsrett.

Departementet er kommet til at de etterlattes rett til erstatning etter voldsoffererstatningsordningen bør utvides. I tillegg til savnet etter avdøde vil de etterlatte også kunne lide økonomisk som følge av dødsfallet. Etter dagens ordning er det i utgangspunktet bare erstatning for tap av forsørger som dekkes. I tillegg kan man få dekket vanlige utgifter til gravferden, og der det finnes rimelig, også andre utgifter i anledning dødsfallet. Etter dødsfallet kan det videre ytes oppreisning etter reglene i voldsoffererstatningsloven til avdødes ektefelle, samboer, barn eller foreldre.

Departementet vil anbefale at reglene om erstatning til etterlatte i voldsoffererstatningsloven endres i samsvar med loven slik at en større gruppe kan få erstatning og at utmålingen av erstatningene knyttes tettere opp mot de alminnelige reglene i voldsoffererstatningsloven. Reglene foreslås endret slik at det gjennomføres en opplisting av de berettigede. En slik positiv angivelse vil lettere synliggjøre at disse grup-

pene har rett til voldsoffererstatning når de har lidt en personskade som følge av den straffbare dødbringen- de voldshandlingen. Dette vil kunne skape klarere grenser. I tillegg mener departementet at det er rimelig at disse gruppene tilkjennes voldsoffererstatning når de har fått en personskade som følge av at en nærstående har blitt drept ved en straffbar voldshandling.

Det er et vilkår etter lovforslaget at de etterlatte har lidt personskade som følge av at den nærstående blir drept ved en straffbar voldshandling etter lovfor- slaget. Skaden vil typisk være en psykisk skade. Etter departementets oppfatning vil en slik psykisk skade - når den er dokumentert - vanligvis tilfredsstillende kravet til adekvat årsakssammenheng. Spørsmålet om, og i tilfelle i hvilken grad, det aktuelle økonomiske tapet står i en adekvat årsakssammenheng til den straffbare voldshandlingen vil måtte avgjøres kon- kret av voldsoffererstatningsmyndighetene. Etter lovforslaget vil imidlertid de etterlatte alltid ha krav på oppreisningserstatning.

I tilfelle det tilkjennes voldsoffererstatning til et- terlatte som skulle gå lenger enn etter alminnelig er- statningsrett, mener departementet at det ikke vil være grunnlag for å kreve regress fra skadevolderen for den delen av erstatningen som går lenger enn etter alminnelig erstatningsrett. Voldsoffererstatnings- myndighetene må i tilfelle vurdere hvor stor erstat- ning det er grunnlag for å tilkjenne etter alminnelig erstatningsrett, og kreve dette i regress fra skadevol- deren, når vilkårene for regress ellers er til stede.

Etter dagens voldsoffererstatningsordning er det i utgangspunktet bare der den som er strafferettslig fornærmet dør som følge av voldshandlingen at det kan ytes erstatning som nevnt over. Der den som er strafferettslig fornærmet overlever, åpner imidlertid alminnelig erstatningsrett unntaksvis for at pårørende kan tilkjennes erstatning fra skadevolderen. Departementet vil forslå at også denne gruppen kan tilkjen- nes voldsoffererstatning i samme utstrekning som den gjør etter alminnelig erstatningsrett. På den må- ten vil ordningen bli knyttet enda tettere opp mot ska- devolderens ansvar etter alminnelig erstatningsrett.

1.2.4 Beviskravet

Etter voldsoffererstatningsloven tilkjennes voldsoffererstatning "bare når det foreligger klar sannsynlighetsovervekt for at skadelidte har vært ut- satt for en handling som nevnt i § 1".

Departementet er av den oppfatning at selv om det offentliges erstatningsansvar skulle gå lenger enn skadevolderens erstatningsansvar, vil et vedtak om erstatning likevel kunne oppleves belastende for opp- gitt skadevolder idet det offentlige da vil presumere at han er skyldig. Tankegangen bak uskyldspresump- sjonen i Den europeiske menneskerettskonvensjon er relevant i denne sammenhengen.

I stedet for å lempe på beviskravet, går departe- mentet inn for ulike tiltak som kan hjelpe voldsofrene til å få sine krav dokumentert, blant annet dekning av utgifter til innhenting av erklæring fra lege, tannlege og psykolog. Det er grunn til å anta at disse tiltakene særlig vil være til hjelp i saker som omhandler incest- ofre, vold og misbruk av barn og vold i nære relasjo- ner mv.

1.2.5 Foreldelsesregler

Etter voldsoffererstatningsloven må søknaden være fremsatt for Kontoret for voldsoffererstatning før erstatningskravet mot skadevolderen er foreldet etter reglene i foreldelsesloven. Det er likevel til- strekkelig at søknaden fremsettes før skadevolderens eventuelle erstatningsansvar er foreldet etter reglene i straffeloven.

Justisdepartementet foreslo i høringsnotatet at det skulle være tilstrekkelig at søknaden fremsettes før skadelidte er 21 år.

Departementet bemerker i proposisjonen at for- slaget var ment som et sikkerhetsnett i de tilfellene hvor vergen ikke har sørget for at søknad om volds- offererstatning var sendt i tide. Myndighetsalderen er 18 år, og det må forutsettes at en som er 18 år er i stand til å ivareta egne interesser, også når det gjelder følsomme saker som dette. En tre-års frist burde være tilstrekkelig rommelig.

1.2.6 Bør det være et vilkår at forholdet som hovedregel må være anmeldt?

Departementet mener også etter høringsrunden at de beste grunner taler for å opprettholde vilkåret om at forholdet må være anmeldt. Det vil bidra til at straffbare handlinger generelt og voldsforbrytelser spesielt blir påtalt og gjerningspersonen straffet. Vi- dere er terskelen for å gi en falsk anmeldelse trolig høyere enn terskelen for å sende en søknad med urik- tige opplysninger.

1.2.7 Bør frifinnende dom anses som et særlig tilfelle?

I sjeldne tilfeller har voldsoffererstatningsmyn- dighetene lagt til grunn at unntaket om "særlige tilfel- ler" er oppfylt selv om handlingen overhodet ikke er anmeldt, f.eks. der det foreligger en fellende straffe- dom mot skadevolderen. Departementet går inn for en ny tolkning av begrepet "særlige tilfeller" i volds- offererstatningsloven. Mens det i dag har vært gitt unntak for kravet til anmeldelse dersom det forelig- ger en fellende dom mot skadevolderen, foreslår de- partementet at også en frifinnende dom kan gi grunn til unntak. Begrunnelsen for en slik forståelse er at sa- ken vil kunne være tilstrekkelig opplyst gjennom be- handlingen i rettsapparatet.

Departementet mener også etter høringsrunden at en frifinnende dom bør kunne gi grunn til unntak for kravet til anmeldelse, slik at erstatning kan ytes dersom det er klart sannsynliggjort at skadelidte har vært utsatt for en straffbar voldshandling og de øvrige vilkårene for voldsoffererstatning er til stede.

1.2.8 Bør det være et vilkår om at anmeldelsen skjer uten unødig opphold?

Departementet vurderte i høringsnotatet om det fortsatt bør være et vilkår for erstatning at anmeldelsen skjer uten unødig opphold.

Departementet bemerker at en rask anmeldelse kan være en nødvendig forutsetning for at politiet skal kunne få oppklart hvem som er den skyldige og dermed ansvarlig for skaden. En sen anmeldelse kan derfor innebære at det ikke blir klart sannsynliggjort at søkeren har vært utsatt for en straffbar voldshandling. Departementet mener at en rask anmeldelse er viktig, men er kommet til at det ikke er rimelig at det skal være et selvstendig vilkår. En sen anmeldelse bør ikke i seg selv føre til at søkeren ikke får voldsoffererstatning i saker der bevisene er tilstrekkelige og de øvrige vilkårene for voldsoffererstatning er til stede. Departementet går inn for å fjerne vilkåret om at anmeldelsen må skje "uten unødig opphold".

1.2.9 Bør det være et vilkår om at anmeldelsen må inneholde en begjæring om straff og begjæringen ikke senere er trukket tilbake?

Departementet vurderte i høringsnotatet å sløyfe vilkåret om at anmeldelsen må inneholde en begjæring om straff, og begjæringen ikke senere er trukket tilbake. I forhold til spørsmålet om voldsoffererstatning, må det avgjørende etter departementets vurdering være at forholdet er anmeldt.

Departementet legger vekt på at Stortinget har vedtatt endringer i straffeprosessloven som opphever ordningen med påtalebegjæring fra den fornærmede. Når endringene trer i kraft skal den offentlige påtalemyndighet påtale handlingene. Unnlatelse av å påtale krever en særlig begrunnelse. Et vilkår om begjæring om straff i voldsoffererstatningsloven vil i disse tilfellene være overflødig. Justisdepartementet går derfor inn for å ikke kreve begjæring om straff og at begjæringen ikke senere er trukket tilbake.

1.2.10 Bør det være et krav om at søkeren må ha krevd at erstatningskravet tas med i en eventuell straffesak mot skadevolderen?

Etter gjeldende voldsoffererstatningslov er det et krav om at søkeren har krevd at erstatningskravet tas med i en eventuell straffesak mot skadevolderen, men det føres en liberal unntakspraksis. Avslag på grunnlag av at skadelidte ikke har krevd at erstat-

ningskravet tas med i en eventuell straffesak mot skadevolderen, antas i praksis bare å forekomme i de tilfellene hvor skadelidte er gjort oppmerksom på vilkåret, men likevel bevisst velger å ikke kreve at erstatningskravet tas med.

Når det gjelder kravet om at søkeren må ha krevd at erstatningskravet tas med i en eventuell straffesak mot skadevolderen, foreslår departementet at kravet opprettholdes.

Departementet viser til at voldsoffererstatningsordningen er subsidiær i forhold til skadevolderens erstatningsansvar. Ved at erstatningskravet tas med i straffesaken, vil man få en grundig forberedelse og behandling av det sivile kravet. Dette er viktig for fornærmede, men kan også gi gevinster for Kontoret for voldsoffererstatning ved senere behandling av søknader om voldsoffererstatning - og ikke minst ved behandlingen av saken om, og eventuelt i hvilken grad, det skal gjøres regress gjeldende mot skadevolder. Også i forhold til siktede er det sentralt med regler som sikrer forutberegnelighet og kontradiksjon.

1.2.11 Lovens geografiske virkeområde

Det følger av voldsoffererstatningsloven at voldsoffererstatning ytes når den skadevoldende handling har funnet sted her i riket, om bord på norsk fartøy, boreplattform eller luftfartøy eller på innretning eller anlegg for utforskning eller utnytting av undersjøiske naturforekomster på den norske del av kontinentalsokkelen. I andre tilfeller kan voldsoffererstatning ytes når særlige grunner tilsier det.

Departementet bemerker at en av begrunnelsene for voldsoffererstatningsordningen er en erkjennelse av ansvaret for å sikre individet mot voldsovergrep i Norge. Hovedregelen bør derfor være at det ikke ytes erstatning for skader påført i utlandet.

I en del tilfelle vil det imidlertid kunne virke støtende å stille skadelidte utenfor den norske ordningen. Det kan være dersom vedkommende land ikke har noen erstatningsordning som skadelidte kan påberope seg og den skadevoldende handlingen har tilknytning til et norsk miljø. Erstatning bør ikke gis dersom søkeren ikke har bopel her eller annen særlig tilknytning til Norge på skadetidspunktet.

Justisdepartementet anbefaler at det gjøres en presisering i lovbestemmelsen slik at det blir utvilsomt at loven også gjelder på Svalbard.

1.2.12 Forholdet til domstolenes utmåling av erstatningen

Voldsoffererstatningsloven kapittel 2 regulerer utmålingen av voldsoffererstatningen. Kapitlet viser for en stor del til skadeserstatningsloven, men det inneholder også enkelte særregler.

Utgangspunktet i alminnelig erstatningsrett er at skadelidte fullt ut skal få dekket sitt økonomiske tap

som følge av den skadevoldende handling, verken mer eller mindre. En forutsetning er at tapet er en påregnelig og adekvat følge av det ansvarsbetingede forholdet. Ordningen med voldsoffererstatning fra staten følger som hovedregel alminnelige erstatningsrettslige prinsipper også når det gjelder fastsettelsen av erstatningens størrelse, likevel slik at ordningen har en øvre og nedre beløpsgrense.

Departementet viser til at når domstolene har utmålt et erstatningsbeløp, vil dette skape en berettiget forventning hos voldsofre. Videre bør forvaltningen prinsipielt sett ikke komme til et annet resultat enn domstolene ved vurderinger av det samme saksfaktum i forhold til de samme rettsregler, idet det vil kunne svekke domstolens legitimitet.

Voldsoffererstatningsmyndighetene bør derfor som utgangspunkt ikke redusere erstatningen mer enn forskjellene i regelverket tilsier. Domstolene utmåler skadevolders erstatningsplikt etter skadeserstatningsloven og alminnelig erstatningsrett, her kan det blant annet gjøres reduksjon pga. skadevolders forhold. Ikke alle tapsposter som retten kan idømme dekkes etter voldsoffererstatningsordningen, for eksempel vil de fleste tingsskadene falle utenfor. Voldsoffererstatningsmyndighetene utmåler hva staten skal erstatte etter voldsoffererstatningsloven, blant annet gjelder et maksimalbeløp.

Unntak kan imidlertid tenkes i tilfelle hvor det er kommet nye og viktige opplysninger etter at domstolen avgjorde saken.

1.2.13 Voldsoffererstatningens øvre og nedre beløpsgrense

Det følger av voldsoffererstatningsloven at for hvert skadetilfelle ytes det ikke høyere voldsoffererstatning enn 20 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Voldsoffererstatning ytes ikke når det tap som ville kunne kreves erstattet av staten er mindre enn kr 1 000. Det er et fåtall saker hvor den nedre grensen har hatt betydning. Der erstatningsvilkårene for øvrig er til stede, kommer erstatningen som regel opp i flere tusen kroner.

Departementet finner at erfaringsgrunnlaget med saker som når maksimumsgrensen er for spinkelt til å gi grunnlag for endringer nå. Etter hvert kan det være aktuelt å foreslå et nytt maksimumsbeløp og/eller en hjemmel for å gå over maksimumsbeløpet i særlige tilfelle. Det vil være behov for et bredere erfaringsmateriale slik at man kan gi føringer for hva som eventuelt skal anses som "særlige tilfelle" og behov for tallmateriale nok til å beregne konsekvensene.

Voldsoffererstatningsordningen er som redegjort for foran, subsidiær i forhold til skadevolderens ansvar. Det er ikke gitt at staten skal tre inn og erstatte hele det tapet skadelidte påføres. Selv om det vil kunne oppstå et tap som overskrider maksimumsbeløpet,

vil erstatningsordningen i alle fall innebære en betydelig forbedring av ofrenes stilling.

Departementet vil nøye følge utviklingen med saker som når maksimumsgrensen. Departementet mener at foreløpig er 20 G er en rimelig avgrensning, også når det er flere etterlatte i ett skadetilfelle, men utviklingen vil følges nøye. Departementet kan heller ikke se at det er behov for å endre den nedre grensen.

1.2.14 Nedsettelse, lempning og reduksjon

I høringsnotatet foreslås en presisering i voldsoffererstatningsloven for å gjøre det klart at det ikke skal lempes og reduseres i voldsoffererstatningsutbetalingen fra staten i tilfelle som angitt i skadeserstatningsloven. Justisdepartementet legger til grunn at det også er praksis i dag.

Dette innebærer at offeret skal få full erstatning gjennom voldsoffererstatningsordningen selv om skadevolderens ansvar skulle bli redusert på grunn av mindrerårighet, bevisstløshet eller forstyrrelse av sinnstilstanden mv. eller på grunn av at retten etter omstendighetene finner at ansvaret virker urimelig tyngende for den ansvarlige. Voldsoffererstatningen kan imidlertid settes ned på grunn av skadelidtes medvirkning.

Departementet fastholder forslaget uendret også etter høringsrunden.

1.2.15 Avgjørelsesmyndighet/delegasjon

Det følger av voldsoffererstatningsloven at søknader om voldsoffererstatning avgjøres av Kontoret for voldsoffererstatning med Erstatningsnemnda for voldsofre (nemnda) som klageinstans. Nemnda har en leder og en varaleder og to medlemmer med personlige varamedlemmer oppnevnt av departementet for fire år av gangen.

Justisdepartementet vurderte i høringsnotatet å foreslå at saker som ikke byr på vesentlige tvilsspørsmål, kan avgjøres av nemndas leder alene, og at nemnda i slike saker også kan delegere vedtaksmyndighet til Justissekretariatene.

På den måten får nemnda tid til å konsentrere seg om de tvilsomme og vanskelige sakene hvor deres særlige kompetanse kommer til sin rett. Saksbehandlingstiden vil gå ned, og arbeidsbelastningen til nemnda vil minke.

Departementet bemerker at forslaget om delegasjon vil styrke voldsofrenes rettsstilling fordi de vil få en raskere behandling av klagesakene.

Delegasjonsadgangen bør imidlertid begrenses slik at det faktiske resultatet for offeret ikke blir dårligere med en delegert behandling.

Departementet mener altså at hensynet til voldsofrene og en rask behandling av klagesakene taler for en delegasjonsadgang som foreslått i høringsbrevet, og departementet opprettholder forslaget.

1.2.16 Instruksjonsmyndighet

Justisdepartementet vurderte i høringsbrevet å foreslå en lovbestemmelse om at Kontoret for voldsoffererstatning og Voldsoffererstatningsnemnda ikke kan instrueres om lovtolkning, skjønnsutøvelse eller avgjørelsen av enkeltsaker etter voldsoffererstatningsloven. Dette har vært praksis, men innføring av en lovbestemmelse kan være hensiktsmessig for å fjerne enhver tvil om instruksjonskompetansen.

Det hierarkiske systemet i staten er slik at departementet kan instruere underliggende etater og omgjøre deres vedtak. Departementet kan ikke se at det foreligger særlige grunner for å fravike dette utgangspunktet her. I praksis er departementet svært tilbakeholden med å instruere og gjør det aldri i konkrete enkeltsaker. Departementet er kommet til at det ikke er tilstrekkelig begrunnelse for å gå bort fra hovedregelen i staten. Departementet opprettholder derfor ikke forslaget.

1.2.17 Saksbehandlingsfrister

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle saker ved Kontoret for voldsoffererstatning var 83 dager i første halvår 2004.

Justisdepartementet vurderte i høringsbrevet med hjemmel i forvaltningsloven å pålegge Kontoret for voldsoffererstatning å behandle alle saker innen tre måneder. Justisdepartementet vurderer videre å la fristen først begynne å løpe fra tidspunktet for når en eventuell straffesak og/eller sivil sak med krav om erstatning fra skadevolderen er endelig avgjort.

Departementet følger opp saksbehandlingstiden nøye gjennom styringsdialogen. Voldsoffererstatningsmyndighetene må forholde seg til de kravene til saksbehandlingstid som Justisdepartementet stiller til enhver tid. Per i dag er denne fristen kortere enn tre måneder dersom man legger til grunn beregningen etter forskrift om beregningen av saksbehandlingsfrister. Justisdepartementet jobber med andre tiltak for å korte ned den tiden det går fra voldshandlingen skjedde til voldsoffererstatning kan utbetales, og er kommet til at det ikke er hensiktsmessig å innføre en saksbehandlingsfrist i forskrift slik som foreslått i høringsbrevet.

1.2.18 Dekning av utgifter til innhenting av erklæring fra lege, tannlege, psykolog og lignende

Utgifter til innhenting av erklæring fra lege, tannlege, psykolog og lignende vil etter omstendighetene kunne dekkes i medhold av voldsoffererstatningsloven. Som regel vil utbetalingen først skje når det er truffet vedtak om at erstatning skal ytes.

Justisdepartementet har registrert at en del søknader avslås der utfallet kunne ha blitt et annet om det hadde vært fremlagt bedre dokumentasjon, som sø-

keren ikke har hatt mulighet til å skaffe på grunn av dårlig økonomi. Det kan for eksempel være utredning fra lege eller psykolog som sier noe om sammenhengen mellom påstått straffbar handling og de skader som søker har. Resultatet kan bli at de som trenger erstatningen mest, ikke får. Justisdepartementet vurderte derfor i høringsnotatet å gi voldsoffererstatningsmyndighetene en skjønnsmessig adgang til å dekke utgifter til innhenting av bevismateriale. Det bør eventuelt legges vekt på sannsynligheten for at de aktuelle bevisene blir utslagsgivende i offerets favør.

Departementet fastholder forslaget etter høringsrunden.

1.2.19 Regress

Det fremgår av voldsoffererstatningsloven at "Søkerens krav mot skadevolderen eller andre som svarer for skaden går over på staten i den utstrekning det utbetales erstatning etter loven her." Etter bestemmelsen kan imidlertid statens krav ettergis: "Statens krav etter første ledd kan helt eller delvis ettergis dersom utvist skyld, skadevolderens økonomi eller forholdene ellers tilsier det."

Kontoret for voldsoffererstatning avgjør om det skal søkes regress og treffer i tilfelle vedtak om det.

Forslaget i høringsnotatet om å ta bort adgangen til å søke om at statens krav mot skadevolderen ettergis, var for en stor del motivert av ønsket om å effektivisere saksbehandlingen. Departementet legger imidlertid til grunn at disse sakene ikke har vært særlig ressurskrevende å behandle for voldsoffererstatningsmyndighetene. Klager over regressvedtak fattet av Kontoret for voldsoffererstatning vil etter departementets vurdering normalt være en type avgjørelser som kan delegeres til Justissekretariatene.

Departementet bemerker også at det etter omstendighetene kan være behov for at staten i unntakstilfelle helt eller delvis ettergir kravet for at skadevolderen skal kunne få en reell mulighet til å etablere seg på ny f.eks. etter lang soning. At det fremdeles er egne regler om dette i voldsoffererstatningsloven anses per i dag som en bedre løsning enn for eksempel om Statens innkrevingsentral eller namsmyndighetene gjennom gjeldsordningsloven skal ta stilling til spørsmål av denne karakter. Det vises i den forbindelse til at voldsoffererstatningsordningen er en ganske kompleks ordning og at voldsoffererstatningsmyndighetene er best rustet til å foreta de vurderingene som regressinstituttet etter denne ordningen krever.

Departementet er etter høringen kommet til at de mest tungtveiende argumentene taler for å videreføre regressbestemmelsene i sin nåværende form. Prinsippet om at skadevolderen erstatningsrettslig skal stå til ansvar for sine handlinger anses tilstrekkelig ivaretatt

gjennom den restriktive praksis som har vært fulgt i disse sakene.

1.2.20 *Ikraftredelse*

Departementet viser til at utgangspunktet i norsk rett er at skjæringsstidspunktet settes til lovens ikraftredelse. Departementet kan ikke se at det er fremkommet momenter som tilsier en annen løsning i dette tilfellet.

1.3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslagene forventes å medføre økte erstatningsutbetalinger, blant annet som følge av at flere straffbare voldshandlinger blir omfattet av loven, at etterlatte i større grad skal få erstatning og på grunn av liberaliseringen av anmeldelseskravet. Forslaget om dekning av utgifter til innhenting av sakkyndige erklæringer forventes også å medføre at utgiftene til erstatningsutbetalingene blir høyere idet de aktuelle bevisene som da fremskaffes kan bli utslagsgivende i offerets favør. I tillegg vil endringsforslagene medføre et økt bemanningsbehov både ved Kontoret for voldsoffererstatning og i Justissekretariatene. Forslagene er samlet anslått å medføre årlige merutgifter på 14,5 mill. kroner. Det er også i St.prp. nr. 1 (2007-2008), jf. St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2007-2008), foreslått å bevilge 14,5 mill. kroner til formålet, med sikte på at endringsforslagene kan tre i kraft med virkning fra 1. januar 2008.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Anne Marit Bjørnflaten, Thomas Breen, Ingrid Heggø og Hilde Magnusson Lydvo, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen, Solveig Horne og Morten Ørsal Johansen, fra Høyre, Elisabeth Aspaker og André Oktay Dahl, og fra Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, viser til Ot.prp. nr. 10 (2007-2008), og er enig med Regjeringen i at barn som er vitne til vold, etterlatte og søsken til drapsofre og mennesker som får personskade på grunn av alvorlige trusler, skal gis rett til voldsoffererstatning. Dessverre blir altfor mange mennesker i vårt samfunn utsatt for vold, ikke minst fra sine nærmeste. Det må ikke herske noen tvil om at samfunnet ser svært alvorlig på vold i nære relasjoner. For å gi voldsofre nødvendig bistand og beskyttelse, foreslår Regjeringen at ofrene sikres rett til erstatning. Også barn som er vitne til vold skal få erstatning. Derfor mener komiteen at forbedrede erstatningsordninger for barn er et viktig ledd i arbeidet for å styrke barns rettslige stilling her i landet.

Komiteen mener at det er liten eller ingen forskjell mellom fysisk vold og trusler om fysisk vold. For eksempel for et barn, er en trussel om vold minst like reell som selve anvendelsen av vold. Trussel om vold kan etterlate alvorlige skader på barnets psykiske helse og mentale utvikling. Komiteen er derfor tilfreds med at Regjeringen foreslår å utvide grunnlaget for voldsoffererstatning fra å omfatte straffbare handlinger til trusler om straffbare handlinger. Komiteen er videre enig i at ofre for menneskehandel også må bli omfattet av voldsoffererstatningen.

Komiteen er svært fornøyd med at endringsforslagene legger opp til en liberalisering av anmeldelseskravet. Komiteen støtter at det legges opp til at praksisen ikke kan være så streng at anmeldelse skal være "uten opphold" slik at dette blir en prinsipp sak. Det er ikke slik at det første et offer for vold eller trusler om vold tenker på, er å oppsøke nærmeste politistasjon for anmeldelse av saken. Regjeringen foreslår nå at for å få erstatning etter voldsoffererstatningsloven trenger ikke anmeldelsen til politiet, i disse omtalte sakene, lenger å foretas med en gang. Dette vil bety at flere vil kunne få krav på erstatning. Komiteen ønsker denne liberaliseringen velkommen.

Komiteen mener generelt det er viktig å styrke ofrenes stilling. De foreslåtte endringene i voldsoffererstatningsloven viser at samfunnet ønsker å imøtekomme mennesker i sårbare situasjoner på en bedre måte, herunder kvinner som utsettes for voldtekt, og barn som har vært utsatt for eller vitne til vold og overgrep i oppveksten. Komiteen vil påpeke at opplevd vold ofte virker traumatiserende og at dette er en viktig begrunnelse for at samfunnet skal akseptere at ofre ikke umiddelbart etter voldshandling og/eller skade, er i stand til å søke voldsoffererstatning.

Komiteen har forståelse for at et voldsoffer i noen tilfeller vil kvie seg for å begjære straff siden voldsutøveren i mange tilfeller vil være i nær slekt med offeret. Det oppstår derfor en sterk lojalitetskonflikt dersom offeret må begjære straff for å få erstatning. Regjeringen foreslår å sløyfe dette kravet i disse her omtalte sakene. Komiteen ønsker også dette forslaget velkommen.

Komiteen er opptatt av å bekjempe vold i nære relasjoner. Temaet er svært tabubelagt, men desto viktigere er det at det settes inn tiltak særlig rettet mot kvinner og barn, for å skape større bevissthet om de rettigheter man har og hvor grensene går for hva som er akseptabel atferd overfor dem. Det er uakseptabelt og samfunnet må trappe opp innsatsen og aksjonere når det trygge hjemmet blir omgjort til et marerittliggende oppholdssted og "fengsel". Komiteen mener politiets innsats på dette feltet er svært viktig for å kunne avdekke vold i nære relasjoner og bidra til at ofrene får nødvendig oppfølging og bistand.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at et prøveprosjekt med "Støttesenter for fornærmede" lokalisert til Politihuset i Trondheim, er blitt evaluert med svært positivt resultat.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslo å øremerke 12 mill. kroner til etablering av slike støttesentra i alle landets politidistrikter.

Komiteen er meget fornøyd med at det innføres en særskilt foreldelsesregel for barn og unge. Mange barn og unge vil kvie seg for å anmelde voldsutøvelsen, eller kan være hindret i å gjøre det på grunn av sin unge alder. Det samme gjelder søknad om voldsoffererstatning. Det er derfor svært positivt at Regjeringen foreslår at det er tilstrekkelig at søknaden om erstatning fremsettes før skadelidte fyller 21 år.

Komiteen er tilfreds med at Kontoret for voldsoffererstatning og Erstatningsnemnda for voldsofre, som behandler søknadene, skal gis en skjønsmessig adgang til å dekke utgifter til innhenting av dokumentasjon. Komiteen mener dette vil bidra til å minske antall saker som må avslås på grunn av mangel på bevis.

Komiteen har merket seg at voldsoffererstatningens øvre grense er 20 G. Komiteen har merket seg at i de tilfeller der det er flere ofre for samme hendelse, er det i dag slik at de skadelidte må dele erstatningen seg imellom. Komiteen er av den oppfatning at bestemmelsen kan virke urimelig i enkelte tilfeller, for eksempel når det er flere mindreårige søsken som er etterlatte.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, anmoder derfor departementet i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2008 om å komme tilbake med en nærmere gjennomgang av ordningen.

Flertallet fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2008 om å komme tilbake med en nærmere gjennomgang av voldsoffererstatningsordningen."

Flertall viser til behandlingen av St.prp. nr. 1 (2007-2008) og til det oversendte forslaget der Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med fornyet vurdering av voldsoffererstatningsloven § 11 og forslag som hensyntar situasjoner hvor det er flere ofre/etterlatte og i den forbindelse også gjøre en vurdering av om slik erstatning skal være en individuell rettighet. Flertallet er tilfreds med svaret fra justis-

nisteren i budsjettdebatten der statsråden uttaler at han har til hensikt å komme tilbake med forslag til endringer i § 11 i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett våren 2008 og som fanger opp problemstillingen i det oversendte forslaget.

Flertallet mener at det bør være mest mulig samsvar mellom den erstatning domstolen idømmer og den som faktisk utbetales gjennom den offentlige voldsoffererstatningsordningen i de tilfeller der gjerningspersonen er ubemidlet og ikke har økonomisk evne til å gjøre opp for seg.

Flertallet viser til høring i saken der representanten for Advokatforeningen tok opp spørsmål vedrørende hvilket regelverk som skal anvendes på søknad om voldsoffererstatning. Flertallet har merket seg at det er to alternativer; reglene på skadetidspunktet eller reglene på tidspunktet for søknad om voldsoffererstatning. Advokatforeningen viste videre til trygdellovgivningen der for eksempel søknad om uførepensjon blir vurdert etter reglene på søknadstidspunktet, selv om reglene som gjaldt på det tidspunktet uførheten inntrådte, ville gitt lavere utbetaling til søker. Flertallet mener dette er en høyst relevant problemstilling siden lovforslaget på flere punkter vil utvide fristen for å fremsette krav om erstatning, noe som betyr at søknad om voldsoffererstatning kan fremmes på et senere tidspunkt enn tidligere. Flertallet erkjenner at det også for voldsofre kan være snakk om senskader og mener også slike ofres rettigheter blir bedre ivaretatt gjennom de foreslåtte endringene i søknadsfrister.

Flertallet har merket seg justisministerens svar til komiteen der statsråden gir en veiledning i hvordan loven kan utformes, men likevel ber om forståelse for at departementet trenger mer tid for å kunne gjøre en vurdering av de ulike sakstypene som berøres av dagens erstatningstak på 20 G. Flertallet har registrert justisministerens klare vilje til å rydde opp i dagens urimelige utslag av gjeldende lovverk. Med bakgrunn i dette imøteser flertallet en fullstendig gjennomgang av de forhold som er berørt i svarbrevet samt at aktuelle problemstillinger vil kunne ut i konkrete forslag som kan sluttbehandles i Stortinget vårsesjonen 2008.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er glade for at man får en utvidelse av ordningen med voldsoffererstatning. For disse medlemmer er det viktig at de som er utsatt for kriminalitet, ikke blir ytterligere skadelidende. Slik disse medlemmer ser det, er offer noe man ufri-villig blir, mens det å begå vold eller kriminalitet er noe en velger å gjøre. Derfor er samfunnets viktigste oppgave i denne sammenheng å ivareta ofrene.

Disse medlemmer viser til at mange gjerningsmenn dessverre ikke har penger eller verdier.

Resultatet er derfor alt for ofte at man ikke får den erstatningen som man er tilkjent ved dom. Likeledes at det tar lang tid og man må gjennom en krevende prosess før man kan få sin erstatning. Dette er uheldig når man ser at mange ofre sliter med problemer etter å ha vært utsatt for vold og overgrep. Disse medlemmer mener samfunnet har et særlig ansvar for at den som ufrivillig er et offer ikke blir taper i dobbelt forstand, slik situasjonen ofte er i dag.

Disse medlemmer ønsker derfor at staten i slike saker skal forskuttere det idømte erstatningsbeløpet, der dette er fastsatt i dom, og kreve beløpet i regress overfor den dømte. Offeret vil dermed ikke bli unødig skadelidende og overgriperen vil ikke slippe unna sitt ansvar. Dette betyr at voldsoffererstatningen dermed ikke skal kunne settes under det idømte erstatningsbeløp. Disse medlemmer foreslår at det inntas en slik klar regel i lovens § 11.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"§ 11 første ledd skal lyde:

§ 11. Forhold til rettskraftig dom og nedre grense for erstatning

Hvor det foreligger rettskraftig domsavsigelse som fastsetter erstatningsbeløp for skadelidende, kan man ikke utbetale lavere erstatningsbeløp enn det som følger av dommen."

Disse medlemmer mener videre at man ikke i forhold til forsettlige straffbare handlinger bør kunne nedsette erstatningsbeløpet etter bestemmelsen i skadeserstatningsloven § 5-2, og fremmer derfor forslag til endring av denne.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I lov om skadeserstatning skal § 5-2 nytt annet ledd lyde:

§ 5-2. (lemping og erstatningsansvar)

Lemping av erstatningsansvar etter denne bestemmelsen kommer ikke til anvendelse dersom grunnlaget for erstatningen er en forsettlig straffbar handling."

Disse medlemmer vil fremheve at det bærende prinsipp bør være likebehandling av skadelidende og ofre. Dette er uforenelig med at man setter en grense på 20 G i forhold til hvert skadetilfelle. Grensen på 20 G innebærer at en vil få en urimelig og tilfeldig forskjellsbehandling ut fra om det er en eller flere skadelidte pr. skadetilfelle. Det finnes eksempel på at ofre, på grunn av denne regelen, ikke får den erstatning de burde få, f.eks. fordi man er flere søsken i en voldssak. I den sammenheng vises det for øvrig

til Advokatforeningens uttalelser i forbindelse med justiskomiteens høring den 4. desember 2007. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Någjeldende § 11 første ledd oppheves."

Disse medlemmer vil fremheve at man skal kreve regress for hele beløpet skadevolder er ansvarlig for. Dette skal være hovedregelen og derfor bør bestemmelsen i § 15 annet ledd brukes med varsomhet. I forhold til spørsmålet om regress bør en imidlertid forholde seg til hva som ville være rimelig og riktig ut fra alminnelige erstatningsrettslige regler. I denne sammenheng er det dog viktig å vise til disse medlemmers forslag foran om å fjerne lempningsadgangen i skadeserstatningsloven § 5-2 i forhold til forsettlige straffbare handlinger.

Disse medlemmer ønsker å utrede om staten også i andre saker enn de som faller inn under denne loven, skal kunne forskuttere idømt erstatning for så å søke regress hos den dømte. Eksempel kan være hvor en person har blitt usatt for grov svindel og taper alle sine penger, med følge at man må gå fra gård og grunn. Et annet eksempel er hvor en brannstifter har tent på huset du og din familie bor i. Dersom man ikke har forsikring vil man ofte stå på bar bakke og en erstatning man er tilkjent vil ha liten betydning om skadevolder ikke har midler. Disse medlemmer viser til at staten har ressurser og verktøy skadelidte ikke har og derfor lettere kan inn-drive sine krav.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede og eventuelt fremme nødvendige forslag i forhold til om staten også i andre saker enn de som faller inn under voldsoffererstatningen, skal ha en ordning hvor staten forskutterer erstatningsbeløpet og deretter krever regress. Regjeringen melder tilbake til Stortinget på eget måte i egen sak."

Disse medlemmer viser til høringsuttalelsene fra Advokatforeningen i forbindelse med komiteens høring den 4. desember 2007. Der ble forholdet til ikrafttredelse problematisert og hvilken virkning dette vil ha på handlinger begått før lovendringen trer i kraft. Grunnlovens § 97 er satt til beskyttelse av den enkelte borger mot overgrep fra staten. Disse medlemmer mener klart at Grunnloven § 97 om forbud mot tilbakevirkende kraft derfor ikke rammer forslag som er til gunst for den enkelte borger så fremt det ikke fører til økt byrde for en annen borger. Her er det eventuelt staten som får økt kostnad. Disse medlemmer vil vise til straffelovens § 3 annet ledd hvor man utleder at dersom straffeloven har blitt

endret skal man legge til grunn det som er mest gunstig for den tiltalte.

Disse medlemmer vil for øvrig presisere at det er utenkelig at noen spekulerer i å bli utsatt for vold ut fra hvilke lovregler som eventuelt skulle gjelde.

Disse medlemmer mener på den bakgrunn at samtlige endringer i denne lov skal komme til anvendelse på søknader som innkommer etter lovens ikrafttredelse, og fremmer følgende forslag:

"Ikraftsetting og overgangsregler

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Endringer i denne lov kommer til anvendelse i de tilfeller der det etter endringslovens ikrafttredelse fremsettes søknad om voldsoffererstatning."

3. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Någjeldende § 11 første ledd oppheves.

Forslag 2

§ 11 første ledd skal lyde:

§ 11. Forhold til rettskraftig dom og nedre grense for erstatning

Hvor det foreligger rettskraftig domsavsigelse som fastsetter erstatningsbeløp for skadelidende, kan man ikke utbetale lavere erstatningsbeløp enn det som følger av dommen.

Forslag 3

Ikraftsetting og overgangsregler

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Endringer i denne lov kommer til anvendelse i de tilfeller der det etter endringslovens ikrafttredelse fremsettes søknad om voldsoffererstatning.

Forslag 4

I lov om skadeserstatning § 5-2 skal nytt annet ledd lyde:

§ 5-2. (lemping og erstatningsansvar)

Lemping av erstatningsansvar etter denne bestemmelsen kommer ikke til anvendelse dersom grunnlaget for erstatningen er en forsettlig straffbar handling.

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen utrede og eventuelt fremme nødvendige forslag i forhold til om staten også i andre saker enn de som faller inn under voldsoffererstatningen, skal ha en ordning hvor staten for-

skutterer erstatningsbeløpet og deretter krever regress. Regjeringen melder tilbake til Stortinget på egnet måte i egen sak.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre slike

vedtak:

A.

vedtak til lov

I

om endringer i lov om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m. (voldsoffererstatningsloven)

I

Lov 20. april 2001 om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m. (voldsoffererstatningsloven) endres slik:

§ 1 første ledd skal lyde:

Den som har lidd personskade som følge av en *straffbar handling* som *krenker livet, helsen eller friheten*, eller dennes etterlatte, har rett til voldsoffererstatning fra staten etter reglene i loven her. *Hvis et barn har opplevd vold mot en nærstående person, og dette er egnet til å skade barnets trygghet og tillit, har barnet rett til oppreisning utmålt etter § 6. Barnet kan også kreve erstatning etter §§ 4 og 5.* Voldsoffererstatning ytes selv om gjerningspersonen ikke kan straffes fordi vedkommende var utilregnelig som nevnt i straffeloven § 44 eller under 15 år, eller det foreligger overskridelse av nødverge som er straffri etter straffeloven § 48 fjerde ledd.

§ 2 første ledd skal lyde:

Voldsoffererstatning ytes når den skadevoldende handling har funnet sted her i riket, *herunder Svalbard*, om bord på norsk fartøy, boreplattform eller luftfartøy eller på innretning eller anlegg for utforskning eller utnyttning av undersjøiske naturforekomster på den norske del av kontinentalsokkelen.

§ 3 annet og tredje ledd skal lyde:

Søknaden må være fremsatt for Kontoret for voldsoffererstatning før erstatningskravet mot skadevolderen er foreldet etter reglene i foreldelsesloven. Det er likevel tilstrekkelig at søknaden fremsettes før skadevolderens eventuelle straffansvar er foreldet et-

ter reglene i straffeloven eller før skadelidte fyller 21 år.

Erstatning ytes bare når den straffbare handlingen er anmeldt til politiet. Dessuten må søkeren ha krevd at erstatningskravet tas med i en eventuell straffesak mot skadevolderen. I særlige tilfeller kan erstatning ytes selv om vilkårene i leddet her ikke er oppfylt.

§ 7 tredje og nytt fjerde ledd skal lyde:

Ved dødsfall har avdødes ektefelle, samboer, barn eller foreldre rett til erstatning for personskade etter reglene i § 4. Uten krav om personskade kan disse tilkjennes oppreisning etter reglene i § 6. I særlige tilfeller kan søsken tilkjennes erstatning og oppreisning som nevnt i leddet her.

For erstatning etter bestemmelsen her anses dødsfallet som ett skadetilfelle etter § 11.

§ 10 skal lyde:

§ 10 Nedsettelse, lempning og reduksjon

Om nedsettelse eller bortfall av voldsoffererstatning på grunn av skadelidtes medvirkning m.v. gjelder skadeserstatningsloven § 5-1 tilsvarende.

Det skal ikke lempes eller reduseres som angitt i skadeserstatningsloven § 1-1, § 1-3 og § 5-2.

§ 13 nytt tredje ledd skal lyde:

Saker som ikke byr på vesentlige tvilsspørsmål, kan avgjøres av nemndas leder alene. I slike saker

kan nemnda også delegere vedtaksmyndighet til nemndas sekretariat.

§ 14 nytt femte ledd skal lyde:

Det kan i særlige tilfelle bestemmes at en part skal få dekket utgifter til innhenting av erklæringer fra lege, tannlege, psykolog og lignende.

II

I kraftsetting og overgangsregler

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Endringene i § 1, § 3 og § 7 kommer ikke til anvendelse i tilfeller der det søkes om voldsoffererstatning på grunn av handlinger som har funnet sted før lovens ikrafttredelse.

Endringene i § 2, § 10, § 13 og § 14 kommer til anvendelse i tilfeller der det etter endringslovens ikrafttredelse fremsettes søknad om voldsoffererstatning.

B.

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2008 om å komme tilbake med en nærmere gjennomgang av voldsoffererstatningsordningen.

Oslo, i justiskomiteen, den 10. desember 2007

Anne Marit Bjørnflaten

leder

Akhtar Chaudhry

ordfører

